

Datum: 24. december 2014

EVALVACIJSKA POLITIKA MEDNARODNEGA RAZVOJNEGA SODELOVANJA SLOVENIJE

1. Uvod

Namen tega dokumenta je določiti pristop k evalvacijskem postopku in prispevek evalvacij k učinkovitosti, uspešnosti in ustreznosti razvojne pomoči, ki je del mednarodnega razvojnega sodelovanja Slovenije, vzpostaviti stalne standarde kakovosti ter določiti pristojnost in odgovornost.

2. Pravna podlaga za oceno razvojnega sodelovanja

Pravna podlaga za evalvacijo razvojnega sodelovanja so zakon, ki ureja mednarodno razvojno sodelovanje Republike Slovenije, resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju Republike Slovenije in Resolucija o normativni dejavnosti.

Evalvacije razvojnega sodelovanja prispevajo k učinkovitejšemu in uspešnejšemu izvrševanju državnega proračuna, kot določa Zakon o javnih financah. Republika Slovenija ima programsko usmerjen proračun in evalvacije so del proračunskega procesa, ki se osredotoča na cilje in rezultate.

Načrtovanje in izvajanje evalvacijske politike temelji na vsakoletnem zakonu o izvrševanju proračuna Republike Slovenije, Pravilniku o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije, Pravilniku o finančnem poslovanju v Ministrstvu za zunanje zadeve ter Zakonu o javnem naročanju.

3. Evalvacije razvojnega sodelovanja

Evalvacije razvojnega sodelovanja sodijo v pristojnost nacionalnega koordinatorja za mednarodno razvojno sodelovanje, tj. Ministrstva za zunanje zadeve. V okviru ministrstva je priprava obsežnih in strateško pomembnih evalvacij po programih in vsebinah naloga operativno neodvisne evalvacijske službe v Direktoratu za mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč, ki je odgovorna zunanjemu ministru (evalvacijska služba). Pristojna je za evalviranje sredstev, ki jih Slovenija nameni za uradno razvojno pomoč. Za Ministrstvo za zunanje zadeve, druga ministrstva ter proračunske uporabnike pripravlja povratne informacije o postopkih in rezultatih razvojnega sodelovanja ter vzpostavlja odgovornost parlamentu in javnosti za dosežke Slovenije na področju razvojne pomoči.

Odgovornosti in naloge evalvacijske službe:

- pripravlja letni načrt evalvacij z okvirnim načrtom evalvacij za naslednji dve leti;
- načrtuje, pripravlja in upravlja evalvacije razvojnega sodelovanja, ki ga financira ali sofinancira Republika Slovenija, zlasti bilateralnega programa, in tudi, kadar je to mogoče, v obliki skupnih evalvacij;
- prispeva k učnemu procesu na Ministrstvu za zunanje zadeve, vključno z veleposlaništvu, na drugih ministrstvih, pri proračunskih uporabnikih in partnerskih državah, in sicer s pripravo povratnih informacij o evalvacijah za delovno raven/sektorje/operativne oddelke in vodstvo o ustreznosti, vplivu in učinkovitosti razvojnih aktivnosti;
- obvešča Medresorsko delovno telo za mednarodno razvojno sodelovanje, ki je glavno telo za to, da se ključne ugotovitve upoštevajo pri pripravi politik, strategij ter načrtovanju;

- si prizadeva za izgradnjo sistema odgovornosti slovenskega razvojnega sodelovanja, s posredovanjem rezultatov evalvacij vodstvu in uslužbencem ministrstev, Državnemu zboru, slovenski javnosti, partnerskim državam, drugim donatorjem in drugim zainteresiranim stranem;
- mednarodno sodeluje na področju evalvacij, zlasti z udejstvovanjem v Odboru OECD za razvojno pomoč in v okviru Evropske unije;
- je skrbnik baze poročil in priporočil.

Finančna sredstva za evalvacije se zagotovijo v finančnem načrtu Ministrstva za zunanje zadeve v okviru politike "Zunanja politika in mednarodno razvojno sodelovanje" ter programa "Mednarodno razvojno sodelovanje in humanitarna pomoč".

4. Koncept evalvacij

Po normativih in standardih Odbora OECD za razvojno pomoč so evalvacije sistematičen in objektivni vpogled v tekočo ali zaključeno politiko, program ali projekt ter njegovo pripravo, izvedbo in rezultate. Namen je ugotoviti ustreznost in doseganje ciljev ter oceniti uspešnost, učinkovitost, vpliv in trajnost razvojnih dejavnosti. Evalvacija zagotavlja verodostojne in uporabne informacije, ki bi omogočile vključitev spoznanj v postopke odločanja tako na strani prejemnikov kot na strani donatorjev. Evalvacije pomenijo tudi postopek ugotavljanja primernosti vrednosti ali uporabne vrednosti aktivnosti, politike ali programa.

5. Namen evalvacij

Glavna namena evalvacij sta:

- izboljšati prihodnje politike, programe in projekte razvojne pomoči, in sicer s posredovanjem spoznanj;
- vzpostaviti podlago za odgovornost, vključno z obveščanjem javnosti.

Evalvacije so orodje, ki naj bi ključnim deležnikom pokazale, kako uspešne ali neuspešne, in zakaj, so različne razvojne dejavnosti. Znanje, pridobljeno z evalvacijami, se uporabi za izboljšanje postopkov odločanja in oblikovanja politik z namenom povečanja ustreznosti, učinkovitosti in uspešnosti razvojne pomoči. Glavni uporabniki rezultatov evalvacij so vodstvo Ministrstva za zunanje zadeve (tudi veleposlaništva), druga ministrstva in partnerji ter osebje in deležniki v partnerskih državah, ki so neposredno povezani z dejavnostmi, ki so predmet evalvacij. Zanimive so tudi za širšo javnost, druge razvojne organizacije in raziskovalce razvojnih vprašanj.

Ustrezno in strogo evalviranje razvojnih dejavnosti pripomore k ugotavljanju njihove ekonomičnosti, učinkovitosti in uspešnosti ter služi interesom javnosti v Sloveniji in partnerskih državah.

6. Načela in merila evalvacij

Slovenija podpira in sprejema načela, merila in standarde za evalvacije razvojnega sodelovanja, ki sta jih skupaj potrdila Odbor OECD za razvojno pomoč in Evropska unija.

Evalvacijska načela so:

- nepristranskost in neodvisnost,
- verodostojnost,
- uporabnost,
- udeležba in
- sodelovanje donatorjev.

Evalvacijska merila so:

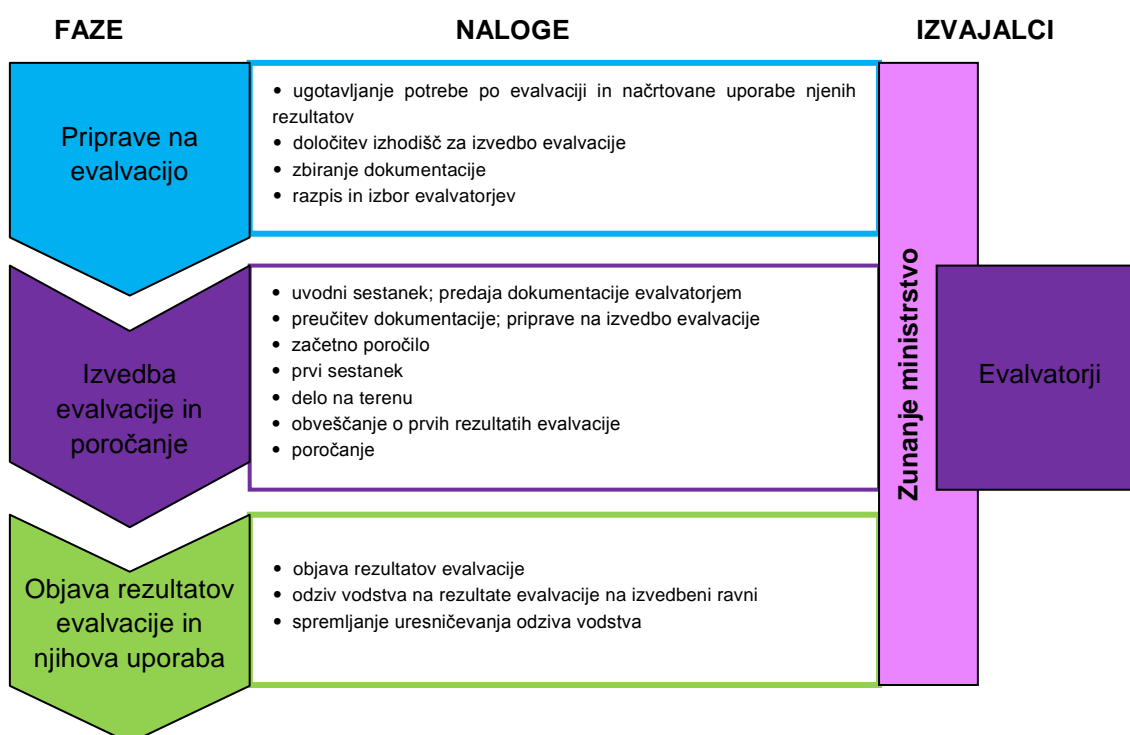
- ustreznost,

- uspešnost,
- učinkovitost,
- vpliv,
- trajnost in
- kolikor je mogoče usklajenost, dopolnjevanje in povezanost.

Če katero od meril ni bistveno ali ustrezno za konkretni evalvacijski postopek, se to izrecno navede v izhodiščih za izvedbo evalvacije ali evalvacijskem poročilu. Pristop Slovenije k evalvacijam temelji na človekovih pravicah; enakost spolov in varstvo okolja pa sta presečni načeli.

7. Faze in naloge evalvacijskega postopka

Evalvacijski postopek je razdeljen na tri faze: priprava, izvedba in poročanje ter uporaba rezultatov. Ministrstvo za zunanje zadeve je dejavno vključeno v celoten postopek, evalvatorji pa v fazo izvedbe in poročanja.

8. Priprave na evalvacije: načrtovanje

Evalvacijska služba deluje na podlagi letnega načrta evalvacij razvojnega sodelovanja, ki vključuje okvirni načrt dejavnosti za naslednji dve leti. Potrdi ga minister za zunanje zadeve, nato se ga v vednost pošlje sektorjem Ministrstva za zunanje zadeve (tudi veleposlaništvom), Medresorskemu delovnemu telesu za mednarodno razvojno sodelovanje in Strokovnemu svetu. Objavljen je na intranetu, v depešnem sistemu in na uradni spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve.

9. Priprave na evalvacijo: določitev izhodišč za izvedbo evalvacije, izbor evalvatorjev

Izhodišča za izvedbo evalvacije vzpostavljajo osnovne parametre za evalvacijski postopek. Biti morajo jasno opredeljena, z naslednjimi standardiziranimi naslovi: podlaga za evalvacijo; utemeljitev, namen in ključni cilji evalvacije; obseg evalvacije; ključne teme in evalvacijska vprašanja; metodologija; evalvacijski postopek in časovnica; poročanje; mehanizmi zagotavljanja kakovosti; zahtevano strokovno znanje; proračun; mandat; priloge.

Razpis za evalvatorje in njihov izbor poteka v skladu s postopki javnega naročanja.

Evalvacijo izvedejo zunanji neodvisni svetovalci oziroma strokovnjaki na podlagi evalvacijskih meril in standardov kakovosti razvojnega sodelovanja Odbora OECD za razvojno pomoč in Evropske unije.

10. Izvedba evalvacije

Izvedba ima praviloma tri faze: v začetni fazi se podpiše pogodba, skliče uvodni sestanek, evalvatorjem preda dokumentacija, preuči dokumentacija, pripravi začetno poročilo z natančnim izvedbenim načrtom ter odobri začetno poročilo s strani Ministrstva za zunanje zadeve; v terenski fazi evalvatorji poročajo, zberejo, pregledajo in analizirajo podatke ter na sestanku razpravljajo o prvih rezultatih evalvacije; faza poročanja vključuje končno analizo podatkov, pripravo osnutka evalvacijskega poročila, zagotavljanje kakovosti poročila, predajo osnutka evalvacijskega poročila za pridobitev komentarjev, obravnavo komentarjev ter pripravo končnega evalvacijskega poročila.

11. Evalvacijsko poročanje in objava rezultatov

Evalvacijsko poročilo mora biti jasno in enostavno dostopno vsem deležnikom. Oblikovano je po splošni strukturi z opredeljenimi glavnimi elementi in seznamom ključnih točk za zagotavljanje njegove kakovosti. Njegovi glavni elementi so povzetek, uvod, okoliščine, evalvacijski program, ugotovitve, sklepi, priporočila, spoznanja ter priloge. Za njegovo vsebino in neodvisnost so odgovorni njegovi avtorji; Ministrstvo za zunanje zadeve pa je odgovorno za manjše uredniške popravke in na koncu pridobi avtorske pravice.

Evalvacijska poročila so praviloma javno dostopna; so enotne oblike in izhajajo v oštevilčenih serijah; objavljena so na uradni spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve. Dostop do poročil je mogoč tudi prek povezav na spletni strani Mreže za evalvacije razvojnih programov Odbora OECD za razvojno pomoč. Za vsako evalvacijo se pripravi izjava za javnost.

Vabilo na javno predstavitev evalvacijskega poročila se objavi na intranetu, v depešnem sistemu in na uradni spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve, poslano pa je tudi ciljnim skupinam. Rezultate evalvacije predstavijo vsi ali nekateri člani evalvacijske skupine. Krajši povzetki predstavitev se objavijo na intranetu, v depešnem sistemu in na uradni spletni strani Ministrstva za zunanje zadeve.

12. Uporaba evalvacijskih rezultatov

Zagotoviti je treba, da ministrstva in njihovi pristojni sektorji upoštevajo ugotovitve in priporočila evalvacijskega poročila, zato se kot akcijski načrt pripravi odziv vodstva. Ta opredeljuje ukrepe, potrebne za izboljšanje kakovosti konkretnega projekta, programa ali politike ali za reševanje težav. Odziv vodstva se pripravi za vsako evalvacijo. Pripravi ga evalvacijska služba in uskladi z izvedbenimi partnerji (ministrstvi, sektorji itd.), potrdi pa ga minister za zunanje zadeve. Če katero od priporočil ministrstvo in pristojni sektor zavrne, mora za svojo zavrnitev navesti jasne razloge. O uresničevanju odziva vodstva izvedbeni partnerji poročajo v poročilih o napredku.

Vlada Republike Slovenije je sprejela Evalvacijsko politiko mednarodnega razvojnega sodelovanja Republike Slovenije dne 24. 12. 2014 s sklepom št. 51100-32/2014/4.